

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ): редакція від 12.03.2013 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України: від 16.07.99 № 996-XIV (редакція від 16.11.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

4. Сопко В.А. Економіко-правові основи і напрями уніфікації і адаптації термінології бухгалтерського обліку та контролю до потреб Міжнародної стандартизації / В.А. Сопко // Фінанси України : журнал. – 2015. – № 8. – С. 5-11.

Сидоренко О.О.,

Чернігівський національний технологічний університет,

к.е.н., доцент

ОБЛІКОВО-ПОДАТКОВІ НАСЛІДКИ ЗМІНИ МЕТОДУ НАРАХУВАННЯ РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ

В процесі здійснення діяльності у підприємств України може виникати дебіторська заборгованість, при цьому досить часто така дебіторська заборгованість може бути не погашена в строк, інколи визнаватись сумнівною або взагалі безнадійною. Так, у випадку, якщо дебіторська заборгованість визнається сумнівною і до неї не минув строк позовної давності, суб'єкт господарювання зобов'язаний нараховувати резерв сумнівних боргів. Проте в процесі його створення, використання та коригування можуть виникати різні обліково-податкові наслідки, особливо у випадку зміни методу нарахування резерву сумнівних боргів який вплине на розмір нерозподіленого прибутку на

початок звітнього року в якому відбувається зміна методу, що вказує на актуальність теми дослідження.

Поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Для визначення чистої реалізаційної вартості на дату балансу обчислюється величина резерву сумнівних боргів [3].

Згідно П(с)БО 10 «Дебіторська заборгованість», нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат [3].

При цьому, у П(с)БО 10 «Дебіторська заборгованість» не зазначено порядок коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів, проте в інструкції Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій зазначено: «зменшення нарахованих резервів у кореспонденції з рахунком обліку доходів» [1].

Стаття І. Водночас, на нашу думку, якщо підприємство здійснює зміну методу нарахування резерву сумнівних боргів, який був нарахований в минулому році щодо дебіторської заборгованості, яка залишається на балансі в звітному році, то це буде зміною облікової політики та необхідно враховувати вимоги П(с)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», а саме: «Вплив зміни облікової політики на події та операції минулих періодів відображається у звітності шляхом: коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітнього року; повторного надання порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів» [4], в такому разі якщо при розрахунку резерву сумнівних боргів за новим методом він став більшим, то на початок року на суму перевищення необхідно зробити проведення Д-т 44 – К-т 38, якщо ж він став меншим то проведення буде мати вигляд Д-т 38 – К-т 44.

Згідно пп. 139.2 Податкового кодексу України, при формуванні резерву сумнівних боргів можуть виникати такі різниці:

139.2.1. Фінансовий результат до оподаткування збільшується:

1.1 на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

1.2 на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів.

139.2.2. Фінансовий результат до оподаткування зменшується:

2.1 на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

2.2 на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів), яка відповідає ознакам, визначеним підпунктом 14.1.11 ПКУ [2].

Таким чином, при зміні методу нарахування резерву сумнівних боргів, за умови що така зміна має вплив на розмір нерозподіленого прибутку (збитку) минулих років, підприємство у звітному році не буде мати права скористатись абзацами першими з підпунктів 139.2.1 та 139.2.2 Податкового кодексу України, оскільки в даному випадку не виникають витрати на суму формування резерву сумнівних боргів (у разі збільшення резерву сумнівних боргів на початок року при зміні методу нарахування резерву сумнівних боргів) або не відбувається збільшення фінансового результату до оподаткування (у разі зменшення резерву сумнівних боргів на початок року при зміні методу нарахування резерву сумнівних боргів) згідно національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і

організацій Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 18.12.2018).

2. Податковий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 18.12.2018).

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» Затверджено наказом Мінфіну від 08.10.99 року № 237. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення: 18.12.2018).

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» Затверджено наказом Мінфіну від 25 травня 1999 року № 137 URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99> (дата звернення: 18.12.2018).

Тарасюк Ю. О.

Університет ДФС України

група ОМА-17-4

Науковий керівник: Лісовий А.В.

Університет ДФС України

д.е.н., професор

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ І ЗАМОВНИКАМИ

Розрахунки з покупцями та замовниками є посередниками в процесі зміни форм (грошова, товарна) та вартості (включення доданої вартості на етапі виробництва) капіталу у процесі його кругообороту. Продаж є третьою стадією кругообороту капіталу, передбачає зміну товарної форми капіталу на грошову. Дослідження процесу продажу в бухгалтерському обліку спрямоване на